

2008. szeptember 3., szerda

Grúzia

P6_TA(2008)0396

Az Európai Parlament 2008. szeptember 3-i állásfoglalása a grúziai helyzetről

(2009/C 295 E/08)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Grúziáról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a dél-oszétiai helyzetről szóló 2006. október 26-i ⁽¹⁾, és a Grúziáról szóló 2007. november 29-i ⁽²⁾ és 2008. június 5-i ⁽³⁾ állásfoglalásaira,
- tekintettel az európai szomszédsági politika megerősítéséről szóló 2007. november 15-i állásfoglalására ⁽⁴⁾, valamint a Dél-Kaukázussal kapcsolatos hatékonyabb EU-politikáról szóló ⁽⁵⁾ és a fekete-tengeri regionális politikai megközelítésről szóló 2008. január 17-i állásfoglalásaira ⁽⁶⁾,
- tekintettel a Grúziával közösen elfogadott európai szomszédságpolitikai cselekvési tervre, amely Grúzia belső konfliktusainak rendezésére irányuló együttműködési kötelezettségvállalást tartalmaz,
- tekintettel az Európai Uniónak a Grúziában és Dél-Oszétiában végrehajtandó konfliktusrendező folyamathoz történő további hozzájárulásáról szóló, 2008. június 16-i 2008/450/KKBP tanácsi együttes fellépésre ⁽⁷⁾, valamint a Tanácsnak az e témára vonatkozó korábbi közös fellépéseire,
- tekintettel az EU–Oroszország-kapcsolatokról szóló korábbi állásfoglalásaira, különösen a 2008. június 26–27-i EU–Oroszország-csúcstalálkozóóról (Hanti-Manszijszk) szóló 2008. június 19-i ⁽⁸⁾ állásfoglalására,
- tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa grúziai helyzetről szóló 2008. augusztus 13-i rendkívüli ülésének következtetéseire,
- tekintettel az Európai Tanács 2008. szeptember 1-i brüsszeli rendkívüli ülésének következtetéseire ⁽⁹⁾,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsa S/RES/1781(2007) és S/RES/1808(2008) számú határozataira, amelyek támogatják Grúzia területi épségét, és az ENSZ grúziai megfigyelő missziójának (UNOMIG) mandátumát 2008. október 15-ig meghosszabbítják,
- tekintettel az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) Állandó Tanácsának 2008. augusztus 19-i, 861. számú határozatára a grúziai EBESZ-misszió keretében kiküldött katonatisztek számának növeléséről,
- tekintettel a NATO bukaresti csúcstalálkozójának 2008. április 3-i nyilatkozatára és az Észak-atlanti Tanács 2008. augusztus 19-i ülésének eredményeire,
- tekintettel eljárási szabályzata 103. cikkének (4) bekezdésére,

⁽¹⁾ HL C 313. E, 2006.12.20., 429. o.

⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0572.

⁽³⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0253.

⁽⁴⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2007)0538.

⁽⁵⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0016.

⁽⁶⁾ Elfogadott szövegek P6_TA(2008)0017.

⁽⁷⁾ HL L 157., 2008.6.17., 110. o.

⁽⁸⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0309.

⁽⁹⁾ Az Európai Unió Tanácsa, 12594/08 sz. dokumentum.

2008. szeptember 3., szerda

- A. mivel az EU továbbra is elkötelezett Grúzia nemzetközileg elismert határain belüli függetlenségének, szuverenitásának és területi épségének támogatása mellett;
- B. mivel Dél-Oszétia lakosainak orosz útlevelel való ellátása, a szeparatista mozgalom támogatása és a szeparatistáknak a grúzok lakta falvak elleni megnövekedett katonai tevékenysége fokozta a feszültséget Dél-Oszétiában, amelyhez hozzájárultak a grúz határ közelében 2008 júliusában végrehajtott nagyarányú orosz katonai műveletek;
- C. mivel több hétnyi fokozott feszültséget, a felek közötti összetűzéseket, a dél-oszétiai szeparatista erők – bombatámadásokkal, halálos összecsapásokkal, tűzharccal és gránátokkal végrehajtott, rengeteg civil halálát követelő és még több sérülést okozó – provokációit követően, a grúz hadsereg 2008. augusztus 7-éről 8-ára virradó éjszaka meglepetésszerű tüzérségi támadást indított Chinvali ellen, majd szárazföldi hadművelet keretében tankokat és katonákat vetett be a Dél-Oszétia feletti ellenőrzés visszaállítása érdekében;
- D. mivel Oroszország hosszas katonai előkészületek után azonnal kemény ellentámadással válaszolt, és harckocsikat és szárazföldi csapatokat vetett be, számos célpontot bombázott Grúziában, beleértve Gori városát, és blokádot állított fel Grúzia fekete-tengeri kikötőit;
- E. mivel a válság következtében megközelítőleg 158 000 ember kényszerült lakóhelyének elhagyására, és a visszatérésükre irányuló erőfeszítéseiket támogatni kell; mivel a kazettás bombák, fel nem robbant lőszeranyagok és aknák jelenléte, valamint az orosz figyelmeztetések és az együttműködés hiánya veszélyezteti a visszatérést;
- F. mivel az orosz katonai beavatkozás súlyos károkat okozott Grúzia infrastruktúrájában, és mivel humanitárius segítségre van szükség;
- G. mivel a nemzetközi emberi jogi szakértők és a katonai elemzők adatai szerint az orosz csapatok kazettás lőszeranyagot használtak Grúziában, melynek következtében több ezer fel nem robbant lőszeranyag maradt a válságzónában; mivel Grúzia szintén elismerte, hogy Dél-Oszétiában a Roki-alagút közelében kazettás lőszeranyagot vetett be;
- H. mivel 2008. augusztus 12-én a grúz és az orosz elnök elkötelezte magát egy, az EU közvetítői erőfeszítései alapján létrejövő megállapodás mellett, amely azonnali tűzszünet megkötésére, a grúz és orosz erők 2008. augusztus 7. előtti állásaikba való visszavonására, valamint a konfliktus békés és tartós megoldását elősegítő nemzetközi mechanizmusok mihamarabbi felállításáról szóló nemzetközi megbeszélések elindítására irányul;
- I. mivel 2008. augusztus 19-én a NATO felfüggesztette legfelső szintű rendes kapcsolatait Oroszországgal, arra hivatkozva, hogy Oroszország katonai fellépései aránytalanok és összeegyeztethetetlenek Grúzia egyes részeiben beöltött békefenntartói szerepével, és hogy a szokásos kapcsolatok nem folytathatók addig, amíg az orosz csapatok Grúziában maradnak;
- J. mivel 2008. augusztus 22-én Oroszország tankokat, tüzérséget és csapatok százait vonta vissza legutóbbi grúz hadállásából, azonban továbbra is ellenőrzése alatt tartja Poti dél-abháziai kikötővárost, és mivel az orosz kormány bejelentette, hogy csapatokat szándékozik tartani a Dél-Oszétia körüli biztonsági zónában, nyolc ellenőrzési pontot létesítve, ahova orosz csapatokat telepítenek;
- K. mivel 2008. augusztus 25-én az orosz parlament felsőháza állásfoglalást fogadott el, amelyben arra kérte az elnököt, hogy ismerje el a szakadár grúz Abházia és Dél-Oszétia régiók függetlenségét, majd 2008. augusztus 26-án Dimitrij Medvegyev elnök úgy határozott, hogy Oroszország hivatalosan elismeri a két régiót mint független államot;
- L. mivel a konfliktus messzemenő következményekkel jár a régió stabilitására és biztonságára nézve, amelyek jóval túlmutatnak a konfliktusban részt vevő felek közötti közvetlen kapcsolatokon, és lehetséges hatással lesznek az EU és Oroszország viszonyára, az európai szomszédsági politikára, a Fekete-tenger térségére és az azon túli régiókra;

2008. szeptember 3., szerda

- M. mivel az Európai Uniónak a grúziai válsággal kapcsolatban teljes politikai egységet kell fenntartania és egységesen kell megszólalnia, különösen az Oroszországgal folytatott kapcsolatokban; mivel a grúziai és a kaukázusi válság békés és tartós megoldására irányuló folyamat az EU szomszédsági politikájának átfogó felülvizsgálatát és az egész régió felé új elkötelezettséget követel meg, valamennyi európai és nemzetközi szervezettel – különösen az EBESZ-szel – együttműködésben;
- N. mivel a múlt héten a grúz kormány megszakította diplomáciai kapcsolatait Oroszországgal, melyre az Oroszországi Föderáció ugyanezzel a lépéssel válaszolt;
1. úgy véli, hogy a kaukázusi konfliktust nem lehet katonai úton rendezni, és határozottan elítél mindenkit, aki a grúziai szakadár dél-oszétiai és abháziai területek helyzetének megváltoztatása érdekében erőhöz és erőszakhoz folyamodott;
  2. felszólítja Oroszországot, hogy tartsa tiszteletben a Grúz Köztársaság szuverenitását, területi épségét és nemzetközileg elismert határainak sérthetlenségét, és következőképpen határozottan elítéli a grúziai szakadár Abházia és Dél-Oszétia régiók függetlenségének Oroszországi Föderáció általi elismerését, amely sérti a nemzetközi jogot;
  3. rámutat, hogy a döntésnek Abházia és Dél-Oszétia végleges státuszáról meg kell felelnie a nemzetközi jog alapelveinek, ide értve az európai biztonsági és együttműködési értekezlet 1975-ös záróokmányát, különösen ami a menekültek visszatérését, tulajdonuk védelmét és a kisebbségi jogok biztosítását és tiszteletben tartását illeti;
  4. elítéli Oroszország elfogadhatatlan és aránytalan katonai fellépését, és mélyen Grúzia területére történő benyomulását, ami sérti a nemzetközi jogot; hangsúlyozza, hogy Oroszországnak nincs jogszerű indoka Grúzia meghódítására és bizonyos részeinek elfoglalására, továbbá egy demokratikus ország kormányának megdöntéssel való fenyegetésére;
  5. helyteleníti a konfliktusban részt vevő valamennyi fél által megkülönböztetés nélkül használt erők alkalmazása okozta halálos áldozatokat és emberi szenvedést;
  6. mély aggodalmának ad hangot az orosz aknáknak Grúzia társadalmi és gazdasági életére gyakorolt hatása miatt, különös tekintettel a 2008. augusztus 16-án bekövetkezett robbanásra, amelyben a Tbiliszit és Potit összekötő fő vasútvonalon, a Kaszpi-tengerhez közel felrobbant egy vasúti híd, vagy a 2008. augusztus 24-én Gori mellett bekövetkezett robbanásra, amelyben egy Kazahsztánból Potin keresztül exportra nyersolajat szállító tartályvonat robbant fel; hangsúlyozza, hogy mindkét akció megsértette a tűzszünetre vonatkozó kötelezettségvállalásokat;
  7. megismétli szilárd meggyőződését: egyetlen harmadik országnak sincs vétőjoga egy másik ország szuverén döntése ellen, hogy nemzetközi szervezethez vagy szövetséghez csatlakozzon, és nincs joga arra, hogy egy demokratikusan választott kormányt megingasson;
  8. rámutat, hogy az Európa és Oroszország közötti partnerségnek az európai együttműködés alapvető szabályainak tiszteletben tartásán kell alapulnia, melyet nemcsak szavakban, hanem tettekkel is ki kell fejezni;
  9. üdvözli az EU elnökségének a konfliktusra adott hatékony és gyors választát és a tagállamok egységes kiállítását a felek közötti közvetítésben, ami lehetővé tette a tűzszüneti béketerv aláírását; ezzel kapcsolatban üdvözli az Európai Tanács említett rendkívüli ülésének következtetéseit;
  10. nyomatékosan sürgeti Oroszországot, hogy tartsa tiszteletben az EU diplomáciai erőfeszítéseinek köszönhetően létrejött és aláírt tűzszüneti megállapodásban megfogalmazott összes kötelezettségvállalását, kezdve azzal, hogy haladéktalanul és teljes mértékben visszavonja csapatait a szűkebb értelemben vett grúz területekről, és katonai jelenlétét Abháziaiban és Dél-Oszétiaiban a konfliktus kirobbanása előtt már ott tartózkodó orosz békefenntartó erőkre csökkenti; elítéli az orosz megszálló erők és kísérő zsoldosok által elkövetett kiterjedt fosztogatásokat;
  11. követeli független nemzetközi vizsgálat sürgős lefolytatását a tények feltárása és bizonyos állítások tisztázása érdekében;

2008. szeptember 3., szerda

12. sürgeti a Nemzetközi Büntetőbíróság római alapokmányát ratifikáló Grúziát és az orosz hatóságokat, hogy nyújtsanak segítséget és mindenben működjenek együtt a Nemzetközi Büntetőbíróság ügyészi hivatalával a konfliktus során a polgári személyeket ért támadások és más tragikus események kivizsgálása során, hogy meg lehessen találni a felelősöket és bíróság elé lehessen állítani őket;
13. felhívja az orosz és a grúz hatóságokat: nyújtsanak teljes körű tájékoztatást arról, hogy hadseregük hol dobott le kazettás bombákat, hogy a további polgári áldozatok elkerülése, és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek biztonságos visszatelepülése érdekében azonnal meg lehessen kezdeni az aknamentesítést;
14. felszólítja az EU-t, a NATO-t és tagállamait, hogy közös állásfoglalás alapján használjanak fel minden lehetőséget az orosz kormány meggyőzésére a nemzetközi jog betartásáról, ami a nemzetközi közösségben betöltött felelős szerep szükséges feltétele; emlékezteti Oroszországot, hogy az ENSZ vétőjoggal rendelkező tagjaként felelősséggel tartozik a világ békés rendjéért;
15. felszólítja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy vizsgálja felül az Oroszországgal kapcsolatos politikáját, amennyiben Oroszország nem teljesíti a tűzszüneti megállapodásban megfogalmazott kötelezettségvállalásait; támogatja az Európai Tanács határozatát, hogy elhalasztja a partnerségi és együttműködési megállapodással kapcsolatos tárgyalásokat az orosz csapatok visszavonásáig a 2008. augusztus 7. előtti állásaikba;
16. felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot az Oroszországra vonatkozókkal legalább egyenértékű vízumkönnyítési és visszafogadási megállapodásokra Grúzia vonatkozásában;
17. felszólítja az uniós tagállamokat, hogy vizsgálják felül a Dél-Osziában és Abháziában történő gazdasági tevékenységekre vonatkozó vízumok kiadását;
18. határozottan elítéli a grúz lakosság Dél-Osziából és Grúziából történő kényszerű kitelepítését, és felhívja a *de facto* dél-oszét és abház hatóságokat, hogy a nemzetközi humanitárius jognak megfelelően garantálják a kitelepített polgári lakosság békés visszatérését;
19. üdvözli az EBESZ kezdeményezését a fegyvertelen megfigyelők számának növelésére; sürgeti az EBESZ grúziai missziójának további megerősítését az országon belüli teljes mozgásszabadságot biztosítva számukra, és ösztönzi az uniós tagállamokat, hogy járuljanak hozzá ezen erőfeszítésekhez;
20. az EU erőteljes hozzájárulását kéri a konfliktus megoldására tervezett nemzetközi mechanizmus kidolgozásához, ezért üdvözli az Európai Tanács határozatát az európai biztonsági és védelmi politika (EBVP) megfigyelő missziójának kiküldéséről, amely kiegészítené az ENSZ- és EBESZ-missziókat, továbbá hogy ENSZ- vagy EBESZ felhatalmazást kér egy EBVP békemisszióhoz;
21. üdvözli az EU aktív és folyamatos támogatását minden olyan nemzetközi erőfeszítés számára, amelyek célja a konfliktus békés és tartós megoldása, különös tekintettel a Tanács elkötelezettségére az ENSZ, EBESZ és a konfliktus rendezésére irányuló egyéb erőfeszítések támogatása iránt; különösen üdvözli a grúziai válság kapcsán uniós különleges képviselő kinevezéséről szóló döntést;
22. üdvözli a Bizottságnak a polgári lakosság számára biztosított, 6 millió euró értékű humanitárius gyorssegélycsomagját, amelyet további forrásokkal kell kiegészíteni a rászorultság helyszíni értékelése alapján; rámutat, hogy a konfliktus nyomán sürgős szükség van újjáépítési segélyre;
23. üdvözli a Tanács döntését, hogy nemzetközi adományozói konferenciát hív össze Grúzia újjáépítésére, és sürgeti a Tanácsot és a Bizottságot, hogy vizsgálja meg a háború által sújtott grúz területek újjáépítésére irányuló anyagi támogatást célzó átfogó uniós terv lehetőségét, valamint az európai uniós jelenlét erősítésének lehetőségét az országban és az egész régióban;
24. felhívja a konfliktusban érintett feleket, hogy biztosítsanak teljes körű és korlátlan hozzáférést az áldozatok számára a humanitárius segélyekhez, ideértve a menekülteket és az országon belül lakóhelyüket elhagyni kényszerült embereket;

2008. szeptember 3., szerda

25. véleménye szerint a grúz válság – és a többi dél-kaukázusi megoldatlan válság – megoldásának keresése hasznát fogja látni annak, hogy a válságkezelési mechanizmusok egyre inkább nemzetköziek; javasolja ezért, hogy az EU hívjon össze összkaukázusi békekonzferenciát, amely a folyamat kulcsfontosságú eleme lenne; úgy ítéli meg, hogy egy ilyen konzferenciának a polgári és politikai jogok teljes tiszteletben tartására vonatkozó nemzetközi garanciákat és a demokráciának a nemzetközi joguralom általi előmozdítását kellene megvitatnia; hangsúlyozza, hogy a konzferencia lehetőséget kínálhatna arra is, hogy a kaukázusi régió képvisellettal nem rendelkező vagy elhallgattatott csoportjainak hangja is hallhatóvá váljék;

26. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy az európai szomszédságpolitikát keleti partnereink igényeihez alakítva fejlessze – ideértve a Fekete-tenger térségi uniós részvétel megerősítését –, fogadja el az Európai Parlamentnek az Európai Gazdasági Térség Plusz megalapítására tett javaslatát vagy a keleti partnerségre irányuló svéd–lengyel javaslatot, és gyorsítsa fel – különösen Grúzia, Ukrajna és a Moldovai Köztársaság tekintetében – a szabadkereskedelmi zóna létrehozását; megjegyzi, hogy az említett országokkal kapcsolatos uniós vízümpolitika liberalizációjában figyelembe kell venni, hogy Oroszország e területen náluk jobb feltételekkel bír;

27. hangsúlyozza a dél-kaukázusi térség számos problémájának összefüggését, és az átfogó megoldásra szükségességét stabilitási paktum formájában, a fontosabb külső szereplők bevonásával; hangsúlyozza a fekete-tengeri térség szomszédos országaival folytatott együttműködés erősítésének szükségességét egy olyan különleges intézményi és többoldalú mechanizmus létrehozásával, mint például egy Fekete-tengeri Unió, valamint egy, a dél-kaukázusi térséggel kapcsolatos nemzetközi biztonsági és együttműködési konzferencia megszervezésével; felkéri ezért a Bizottságot, hogy terjesszen konkrét javaslatot a Parlament és a Tanács elé a Törökországot és Ukrajnát is magába foglaló fekete-tengeri térség számára létrehozandó többoldalú keretrendszerrel; úgy ítéli meg, hogy a térség stabilitásának és energiahálózatainak érdekében be kell vonni az olyan szomszédos országokat is, mint például Kazahsztán;

28. emlékeztet arra, hogy a 2008. április 3-i bukaresti csúcstalálkozón a NATO beleegyezett abba, hogy Grúzia a szövetség tagja lesz;

29. hangsúlyozza Grúzia fontosságát az EU energiabiztonságának javítása szempontjából, mert alternatívát kínál az orosz energia-tranzitútvonalra; döntő fontosságúnak ítéli a létező infrastruktúrák – mint a Baku–Tbiliszi–Ceyhan csővezeték – megóvását, és felhívja a Bizottságot, hogy e célból ajánljon fel Grúziának minden szükséges támogatást; elvárja az EU szilárd politikai és költségvetési kötelezettségvállalását a Nabucco vezeték ügyében, amely Grúzia területét átszelő kiemelt EU-s projekt, és amely az Oroszországgal közösen vállalt – az EU tagállamainak Oroszországtól való gazdasági és politikai függését potenciálisan erősítő – projektek legkomolyabb alternatívája;

30. felhívja a Tanácsot és a Bizottságot, hogy folytassák erőfeszítéseiket a közös uniós energiapolitika elfogadásáért, amely többek között biztosíthatja az ellátási források változatosabbá tételét;

31. álláspontja szerint a dél-kaukázusi együttműködésnek nem az EU és Oroszország közötti kölcsönösen kizárólagos befolyási övezetekről (ún. érdekszférák) kell szólnia;

32. véleménye szerint az EU szerepe a jelenlegi válságban rámutat, hogy meg kell erősíteni az európai külügyi, védelmi és biztonsági politikát, és úgy véli, hogy ehhez a Lisszaboni Szerződés – ideértve a főképvisező posztjának létrehozását, a szolidaritási záradékot és az EU energiabiztonsági politikáját – a megfelelő út;

33. hangsúlyozza a dél-kaukázusi térség stabilitása megőrzésének szükségességét, és felhívja az örmény és azerbajdzsáni kormányt, hogy járuljanak hozzá a cél eléréséhez valamennyi nemzetközi kötelezettségvállalásuk tiszteletben tartása mellett;

34. megerősíti azt az elvet, hogy a pluralisztikus és demokratikus kormányzás – működő ellenzéki pártokkal, az emberi és polgári jogok tiszteletben tartásával – a legjobb biztosítéka a teljes dél-kaukázusi térség stabilitásának;

35. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamoknak, Grúzia és az Oroszországi Föderáció elnökének és parlamentjének, a NATO-nak, az EBESZ-nek és az Európa Tanácsnak.